

Економіка та управління підприємствами

УДК [342.34.03:311.366.65-048.32]:005.584.1

Гінчук Лілія Іванівна

аспірантка, старший викладач

Національного центру обліку та аудиту

Національної академії статистики, обліку та аудиту

Гинчук Лилия Ивановна

аспирантка, старший преподаватель

Национального центра учета и аудита

Национальной академии статистики, учета и аудита

Hinchuk Liliia

Graduate Student, Senior Lecturer of the

National Center for Accounting and Auditing of

National Academy of Statistics, Accounting and Audit

**ОЦІНКА ЯКОСТІ СТАТИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО
АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ОТРИМАНОЇ З**

АДМІНІСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

**ОЦЕНКА КАЧЕСТВА СТАТИСТИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ ОБ
АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ, ПОЛУЧЕННОЙ**

ИЗ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ИСТОЧНИКОВ

ASSESSMENT OF THE QUALITY OF STATISTICAL INFORMATION

ON ADMINISTRATIVE OFFENSES OBTAINED FROM ADMINIS-

TRATIVE SOURCES

Анотація. Важливим фактором у формуванні статистичної інформації про адміністративні правопорушення є використання існуючих адміністративних джерел даних.

Варто зазначити, що в цілому відносини між органами державної статистики, респондентами та користувачами, а також іншими юридичними особами, які здійснюють діяльність, пов'язану зі збиранням та використанням адміністративних даних, на сьогодні згідно із нормами чинного законодавства ґрунтуються на певних принципах. Зокрема, стосовно принципів забезпечення надійності, об'єктивності та конфіденційності даних, використання мінімальних витрат на складання статистичної інформації, відкритості та доступності статистичної методології. Дотримання цих принципів передбачає забезпечення максимально зручного доступу користувачів до статистичної інформації та положень статистичної методології про адміністративні правопорушення, зацікавлення користувачів в отриманні надійної та об'єктивної статистичної інформації про адміністративні правопорушення, безкоштовне надання на вимогу органів державної статистики адміністративних даних, отриманих органами, що провадять діяльність, пов'язану з їх збиранням та використанням тощо. Це обумовлює необхідність визначення рівня якості даних з адміністративних джерел. Оцінка якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення, отриманої з адміністративних джерел, має забезпечити порівнянність та узгодженість статистичних і адміністративних даних, повноту даних, їх відповідність статистичним потребам та своєчасність отримання. У зв'язку з цим вибірково проаналізовано статистичну інформацію про адміністративні правопорушення у 2015–2018 роках, розробленої також з використанням адміністративних джерел на основі судових даних, сформовано принципи забезпечення якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення, що розробляється з використанням адміністративних джерел, запропоновано заходи щодо усунення виявлених під час дослідження недоліків та проблем у зв'язку із дослідженням

статистичних та інших даних стосовно адміністративних правопорушень заходи щодо усунення недоліків і проблем, виявлених в процесі дослідження якості статистичних та інших даних про адміністративні правопорушення.

Ключові слова: *статистична інформація, адміністративні правопорушення, адміністративне джерело, адміністративні дані, справи про адміністративні правопорушення, адміністративні стягнення, якість статистичної інформації.*

Аннотація. *Важным фактором в формировании статистической информации об административных правонарушениях является использование существующих административных источников данных.*

Стоит отметить, что в целом отношения между органами государственной статистики, респондентами и пользователями, а также другими юридическими лицами, осуществляющими деятельность, связанную со сбором и использованием административных данных, сегодня согласно нормам действующего законодательства основываются на определенных принципах. В частности, относительно принципов относительно обеспечения надежности, объективности и конфиденциальности данных, использование минимальных расходов на составление статистической информации, открытости и доступности статистической методологии. Соблюдение этих принципов предполагает обеспечение максимально удобного доступа пользователей к статистической информации и положениям статистической методологии об административных правонарушениях, интерес пользователей в получении надежной и объективной статистической информации об административных правонарушениях, бесплатное предоставление по требованию органов государственной статистики административных данных, полученных органами, которые осуществляют деятельность, связанную с их сбором и использованием и

тому подобное. Это обуславливает необходимость определения уровня качества данных из административных источников. Оценка качества статистической информации об административных правонарушениях, полученной из административных источников, должна обеспечить сопоставимость и согласованность статистических и административных данных, обеспечить полноту данных, их соответствие статистическим потребностям и своевременность их получения. В связи с этим охарактеризованы качество статистической информации об административных правонарушениях в 2015–2018 годах, полученной из административных источников на основе судебных данных, сформированы принципы обеспечения качества статистической информации об административных правонарушениях, разрабатываемой с использованием административных источников, предложены меры по устранению недостатков и проблем, выявленных в ходе исследования качества статистических и других данных об административных правонарушениях.

Ключевые слова: статистическая информация, административные правонарушения, административный источник, административные данные, дела об административных правонарушениях, административные взыскания, качество статистической информации.

Summary. *An important factor in generating statistical information on administrative offenses is the use of existing administrative data sources.*

It should be noted that, as a whole, relations between state statistics bodies, respondents and users, as well as other legal entities that carry out activities related to the collection and use of administrative data, today are in accordance with the rules of the current legislation are based on certain principles. In particular, the principles of ensuring the reliability, objectivity and confidentiality of the data, the use of minimal costs for compiling statistical information, the openness and accessibility of the statistical methodology. The observance of

these principles implies ensuring the most convenient access for users to statistical information and provisions of the statistical methodology on administrative offenses, interest of users in obtaining reliable and objective statistical information on administrative offenses, free provision of administrative data obtained at the request of state statistics bodies carrying out activities related to their collection and use, etc. Therefore, there is a need to determine the quality of data from administrative sources. Assessment of the quality of statistical information on administrative offenses obtained from administrative sources should ensure comparability and consistency of statistical and administrative data, ensure completeness of data, their compliance with statistical needs and timeliness of their receipt. In this regard, the quality of statistical information on administrative offenses in 2015-2018, obtained from administrative sources based on court data, was characterized, the principles of quality assurance of statistical information on administrative offenses developed using administrative sources were formulated, measures were proposed to eliminate identified when examining the shortcomings and complexities associated with the study of statistical and other administrative offenses.

Key words: *statistical information, administrative offenses, administrative source, administrative data, cases of administrative offenses, administrative penalties, quality of statistical information.*

Постановка проблеми. Адміністративні дані, як зазначає О. В. Гончар [1], можуть використовуватись з метою вироблення самостійного статистичного продукту, поєднуватись із даними зі статистичних обстежень (вибіркових або суцільних) або використовуватись як додаткова інформація при проведенні статистичних обстежень. У першому випадку йдеться про статистичний процес, в якому використовуються дані з адміністративного джерела, і тому якість адміністративних даних тут є найбільш важливою ознакою. У другому випадку якість вихідних

статистичних даних залежить від якості не лише адміністративних, а й статистичних даних, з якими вони об'єднуються. У останньому випадку якість адміністративних даних є менш важливою, ніж у попередньому, але все ж таки має велике значення, оскільки адміністративні дані низької якості можуть значно погіршити якість вихідних статистичних даних. Оцінювання якості результативних статистичних даних відрізнятиметься у всіх трьох випадках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень засвідчив, що в Україні окремими проблемами забезпечення якості статистичної інформації займалися такі вчені, як О. Васечко, О. Гончар [1–3], М. Пугачова та ін. Проблемам підвищення якості даних вибірових обстежень приділяли увагу О. Гладун та ін. Однак наразі не існує фундаментальних праць, в яких би комплексно були розглянуті та вирішені питання щодо оцінки якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення, отриманої з адміністративних джерел.

Мета і завдання дослідження. На основі викладеного можна сформулювати мету дослідження – аналіз адміністративних даних про адміністративні правопорушення та встановленні проблем, пов'язаних із порівняльністю та узгодженістю статистичних та адміністративних даних про адміністративні правопорушення. Для досягнення мети вирішуються такі завдання:

- оцінити точність, повноту, своєчасність отримання даних з адміністративних джерел, а також їх відповідність статистичним потребам;
- визначити основні фактори впливу якості адміністративних даних на якість даних зі статистичних спостережень;
- на основі аналізу адміністративних даних про адміністративні правопорушення підготувати заходи щодо усунення проблем,

виявлених у процесі дослідження статистичних та адміністративних даних про адміністративні правопорушення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання адміністративних джерел для отримання статистичних даних про адміністративні правопорушення вимагає розроблення методології спостережень для оцінювання якості вихідних даних. Втім існують відмінності в методології оцінювання якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення, отриманої зі статистичних обстежень та зі спостережень з використанням адміністративних джерел.

Так, використання адміністративних джерел пов'язано з проблемами забезпечення порівнянності та узгодженості статистичних та адміністративних даних, оцінювання точності даних з адміністративних джерел, забезпечення повноти адміністративних даних, їх відповідності статистичним потребам та своєчасності їх отримання, а також із необхідністю використання методів оброблення даних, відмінних від тих, що використовуються для даних, отримуваних зі статистичних обстежень [2, с. 82].

Основними факторами впливу якості адміністративних даних на якість даних зі статистичних спостережень вважаються такі:

1. Адміністративні системи, в яких виробляються адміністративні дані. Збирання даних всередині адміністративних систем зазвичай відрізняється від їх збирання органами державної статистики. Звітування в рамках цих систем має особливі умови і визначається адміністративними правилами та регуляторними актами.

2. Системи реєстрів і баз даних. Адміністративний реєстр повинен бути узгоджений з рештою реєстрів системи, а система як єдине ціле має функціонувати ефективно.

3. Оброблення адміністративних даних. Воно включає визначення сукупності та змісту ознак спостереження, а також правил і методів оброблення даних [3, с. 146–149].

4. Статистичні обстеження проводяться переважно з однією метою, тоді як адміністративні дані використовуються для різних потреб. Завдяки цьому дані статистичних обстежень можуть використовуватись для покращення якості адміністративних даних, а саме:

- для оцінювання якості адміністративних даних: рівня охоплення (зокрема, недоохоплення) сукупності, частки неактивних одиниць в обстеженнях підприємств, можливого недоохоплення, якості класифікаційних ознак (таких як вид економічної діяльності чи регіональна приналежність для підприємств), точності, узгодженості та порівнянності показників у адміністративних джерелах та ін.;
- для покращення якості адміністративних даних шляхом заповнення пропусків у адміністративних даних, оновлення контактної інформації, покращення охоплення сукупності, уточнення значень ознак, що є ідентичними для обох джерел, покращення узгодженості та порівнянності завдяки гармонізації використовуваних концепцій;
- для доповнення даних про одиниці, які з певних причин не обстежуються в адміністративній системі; для створення похідних ознак у адміністративних даних. З цією метою ознаки, що використовуються у статистичних обстеженнях, порівнюються з ознаками з адміністративних джерел, та будуються моделі похідних ознак.

Що стосується безпосередньо дослідження якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення, слід зазначити, що інформація про причини та умови вчинення конкретного

адміністративного правопорушення у первинних документах здебільшого відсутня. Це обумовлює необхідність удосконалення як методичних положень стосовно статистичного спостереження за адміністративними правопорушеннями, так і звітної документації. Зокрема, необхідна нова редакція форми № 1-АП, а саме доповнення її графами, в яких були б відображені причини та умови вчинення адміністративних правопорушень в кожній окремо взятій сфері.

Адже визначення причин вчинення адміністративних правопорушень та сприятливих для них умов має ключове значення для характеристики особи порушника, розроблення системи профілактики таких правопорушень, яка включатиме конкретні заходи (табл. 1).

Таблиця 1

Пропозиції щодо доповнення форми № 1-АП

№ рядка	Причина правопорушень								Умови, які сприяють вчиненню правопорушень							
	Збереження малокваліфікованої праці	Незрілість культури	Недостатність матеріальних, фінансових та інших ресурсів	Злочинність, а також корумпованість державних установ	Дискримінація населення за расовими й національними ознаками, залишки	Стани алкогольного, токсичного або наркотичного сп'яніння	Порушення Правил дорожнього руху або перевищення встановленого швидкісного режиму	Інші причини	Об'єктивні умови			Суб'єктивні умови				
									Економічна криза	Майнова диференціація	Рівень безробіття	Демографічні особливості населення й правопорушників	Соціально-психологічні особливості населення й правопорушників	Негативні соціальні явища	Недоліки в організації охорони громадського порядку, охорони	Інші умови
A	X X	XX	X X	X X	XX	XX X	XXX	X	X	X	X X	XX	XX	X	XX	X

Джерело: розроблено автором

Далі проаналізуємо вибірково статистичну інформацію про адміністративні правопорушення у 2015–2018 роках, розробленої з

використанням адміністративних джерел, даних судової статистики з метою визначення якості цих даних.

Таблиця 2

Надходження до місцевих загальних судів справ і матеріалів про адміністративні правопорушення у 2015–2018 рр.

Надійшло справ та матеріалів за звітний період, (тис.)	Роки		Динаміка % (2018 р. до 2015 р.)
	2015	2018	
Усього	642	769,8	19,91
в т. ч. справ про адміністративні правопорушення	630,7	758,1	20,22

Джерело: розроблено автором із використанням даних судової статистики [4]

Упродовж останніх років спостерігалася тенденція до збільшення надходження до місцевих загальних судів справ і матеріалів про адміністративні правопорушення. Кількість справ про адміністративні правопорушення, що надійшли до місцевих загальних судів, зросла у 2018 р. порівняно з 2015 р. на 20,22% (табл. 2) [5].

Із винесенням постанови місцеві загальні суди у 2018 році розглянули 630,9 тис. (568,9 тис. у 2015 році) справ і матеріалів про адміністративні правопорушення. У тому числі саме справ – 619,3 тис. (558,6 тис. у 2015 році), або 77,8 % (86,7 % у 2015 році) від кількості тих справ, що перебували на розгляді стосовно 620,9 тис. (559,9 тис. у 2015 році) осіб відповідно. Серед загальної кількості розглянутих у 2018 році із винесенням постанови справ про адміністративні правопорушення 39,3% (36,9 % у 2015 році) становили справи про порушення Правил дорожнього руху (далі – ПДР) (статті 121–132¹ КУпАП) [5] (табл. 3).

Таблиця 3

Кількість розглянутих справ про порушення ПДР у 2015, у 2018 р.р.

Назва показників	Роки		Динаміка % (2018 р. до 2015 р.)
	2015	2018	
Кількість розглянутих справ та матеріалів, по яких винесено постанови (рішення), тис.	568,9	630,9	10,9
Кількість розглянутих справ, по яких винесено постанови (рішення), тис.	558,6	619,3	10,9

Частка від кількості тих справ та матеріалів, що перебували на розгляді, %	86,7	77,8	-
Кількість осіб, щодо яких розглянуто справи (усього), тис.	559,9	620,9	10,9
Частка справ про порушення Правил дорожнього руху (статті 121–132 ¹ КУпАП) до загальної кількості справ про адміністративні правопорушення, розглянутих із винесенням постанови, %	36,9	39,3	-

Джерело: розроблено автором із використанням даних судової статистики [5]

Що стосується конкретних причин правопорушень, то в 2018 році за порушення ПДР в частині залишення місця дорожньо-транспортної пригоди (ст. 122⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП)) адміністративне стягнення було накладено на 3,6 тис. осіб, що складає 0,2% від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР та на 44,0% більше, ніж у 2015 році – 2,5 тис. осіб, або 0,4 % від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР). У тому числі штраф накладено на 3,5 тис. осіб (2,3 тис. у 2015 році), громадські роботи призначено 87 особам (149 у 2015 році), адміністративний арешт – 16 особам (15 у 2015 році), позбавлено права керування транспортними засобами 13 осіб (9 у 2015 році) [8] (табл. 4).

Таблиця 4

Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР у частині залишення місця дорожньо-транспортної пригоди в 2015–2018 рр. (за видом стягнення)

Назва показників	Роки		Динаміка % (2018 р. до 2015 р.)
	2015	2018	
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР* (ст. 122 ⁴ КУпАП), тис.	2,5	3,6	44,0
Частка осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР (ст. 122 ⁴ КУпАП), від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР, %	0,4	0,2	-
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу за порушення ПДР (ст. 122 ⁴ КУпАП), тис.	2,3	3,5	52,2
Кількість осіб, на яких було накладено	149	87	-41,6

адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт за порушення ПДР (ст. 122 ⁴ КУпАП)			
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді адміністративного арешту за порушення ПДР (ст. 122 ⁴ КУпАП)	15	16	6,7
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами за порушення ПДР (ст. 122 ⁴ КУпАП)	9	13	44,4

Джерело: складено автором за даними Держстату [8]

*Тут і далі в табл. порушення ПДР в частині залишення місця дорожньо-транспортної пригоди.

За порушення особами, які керують транспортними засобами, правил руху через залізничні переїзди (ст. 123 КУпАП) у 2018 році накладено адміністративне стягнення на 4,1 тис. осіб, або 0,2% від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР, що на 4,7 % менше, ніж у 2015 році (відповідно, 4,3 тис. і 0,6% від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР). У тому числі штраф накладено на 4,1 тис. осіб (4,2 тис. у 2015 році), позбавлено права керування транспортними засобами 27 осіб (26 у 2015 році), адміністративний арешт застосовано до 1 особи (3 у 2015 році), оплатне вилучення транспортного засобу в його власника застосовано до 4 осіб (3 у 2015 році) [8] (табл. 5).

Таблиця 5

Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення правил руху через залізничні переїзди у 2015–2018 рр. (за видом стягнення)

Назва показників	Роки		Динаміка % (2018 р. до 2015 р.)
	2015	2018	
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР* (ст. 123 КУпАП), тис.	4,3	4,1	-4,7
Частка осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР (ст. 123 КУпАП), від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР, %	0,6	0,2	-

Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу за порушення ПДР (ст. 123 КУпАП), тис.	4,2	4,1	-2,4
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами за порушення ПДР (ст. 123 КУпАП)	27	26	-3,7
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді адміністративного арешту за порушення ПДР (ст. 123 КУпАП)	3	1	-66,7
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді оплатного вилучення транспортного засобу у його власника за порушення ПДР (ст. 123 КУпАП)	3	4	33,3

Джерело: складено автором за даними Держстату [8]

*Тут і далі в табл. порушення ПДР при перетині залізничних переїздів.

За порушення ПДР, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (ст. 124 КУпАП), у 2018 році накладено адміністративне стягнення на 100,8 тис. осіб, що на 12,6 % більше у порівнянні із 2015 роком (89,5 тис.). У тому числі позбавлено права керування транспортним засобом 1,0 тис. осіб (1,5 тис. у 2015 році), або 1,0% (1,7% у 2015 році) від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення, штраф накладено на 99,8 тис. осіб (88,0 тис. у 2015 році), до 2 осіб (12 у 2015 році) застосовано адміністративний арешт, громадські роботи призначено 14 особам (3 у 2015 році) [8] (табл. 6).

Таблиця 6

Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР що спричинило пошкодження транспортних засобів та ін. в 2015–2018 рр. (за видом стягнення)

Назва показників	Роки		Динаміка % (2018 р. до 2015 р.)
	2015	2018	
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР* (ст. 124 КУпАП), тис.	89,5	100,8	12,6
Кількість осіб, на яких було накладено	1,5	1,0	-33,3

адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами за порушення ПДР (ст. 124 КУпАП), тис.			
Частка осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами, від кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР (ст. 124 КУпАП), %	1,7	1,0	-
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу за порушення ПДР (ст. 124 КУпАП), тис.	88,0	99,8	13,4
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді адміністративного арешту за порушення ПДР (ст. 124 КУпАП)	12	2	-83,3
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт за порушення ПДР (ст. 124 КУпАП)	3	14	366,7

Джерело: складено автором за даними Держстату [8]

*Тут і далі в табл. порушення ПДР з пошкодженням транспортних засобів та ін.

За керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 130 КУпАП), у 2018 році накладено адміністративне стягнення на 69,3 тис. осіб, або 3,5% від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР, що на 24,2% менше, ніж у 2015 році (91,4 тис. або 13,0% від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР). У тому числі штраф накладено на 69,0 тис. осіб (58,9 тис. у 2015 році), позбавлені права керування транспортним засобом 146 осіб або 0,2 % від кількості тих осіб, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення (20,5 тис. або 22,4 % у 2015 році), оплатне вилучення транспортного засобу у його власника застосовано до 106 осіб (923 у 2015 році) осіб, громадські роботи призначено 36 особам (31 у 2015 році) [8] (табл. 7).

Таблиця 7

Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР у частині керування транспортними засобами або суднами у стані сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції в 2015–2018 рр.

(за видом стягнення)

Назва показників	Роки		Динаміка % (2018 р. до 2015 р.)
	2015	2018	
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР* (ст. 130 КУпАП), тис.	91,4	69,3	-24,2
Частка осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР (ст. 130 КУпАП), від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР, %	13,0	3,5	-
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу за порушення ПДР (ст. 130 КУпАП), тис.	58,9	69,0	17,1
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами за порушення ПДР (ст. 130 КУпАП), тис.	20,5	0,146	-99,3
частка осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами, від кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення ПДР (ст. 130 КУпАП), %	22,4	0,2	-
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді оплатного вилучення транспортного засобу у його власника за порушення ПДР (ст. 130 КУпАП)	923	106	-88,5
Кількість осіб, на яких було накладено адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт за порушення ПДР (ст. 130 КУпАП)	31	36	16,1

Джерело: складено автором за даними Держстату [8]

*Тут і далі в табл. порушення ПДР через керування транспортними засобами або суднами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції.

До апеляційних загальних судів у 2018 році на розгляд надійшло 16,0 тис. апеляційних скарг на постанови місцевих загальних судів у справах

про порушення ПДР, що на 201,9 % більше, ніж у 2015 році (5,3 тис.). За апеляційними скаргами розглянуто 11,5 тис. таких справ (4,4 тис. у 2015 році), або 65,5% (77,5% у 2015 році) від кількості тих, що перебували на розгляді апеляційних загальних судів. У тому числі скасовано 3,8 тис. постанов місцевих загальних судів у справах про порушення ПДР (1,3 тис. у 2015 році), або 33,0% (29,7% у 2015 році) від кількості ухвалених місцевими загальними судами постанов за порушення ПДР; залишено без змін 7,1 тис. постанов (2 тис. у 2015 році) [5] (табл. 8).

Таблиця 8

Кількість справ за порушення Правил дорожнього руху, що надійшли на розгляд апеляційних загальних судів у 2015–2018 рр.

Назва показників	Роки		Динаміка % (2018 р. до 2015 р.)
	2015	2018	
Надійшло справ про порушення ПДР за апеляційними скаргами, тис.	5,3	16,0	201,9
Розглянуто справ про порушення ПДР за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів, тис.	4,4	11,5	161,4
Частка від кількості тих, що перебували на розгляді апеляційних загальних судів, %	77,5	65,5	-
Скасовано апеляційними загальними судами постанов місцевих загальних судів про порушення ПДР, тис.	1,3	3,8	192,3
Частка скасованих і змінених апеляційними загальними судами постанов місцевих загальних судів про порушення ПДР, від кількості ухвалених місцевими загальними судами постанов про порушення ПДР, %	29,7	33,0	-
Постанов про порушення ПДР залишено без змін, тис.	2,0	7,1	255,0

Джерело: складено автором за даними судової статистики [5]

За результатом проведення порівняльної характеристики даних органів Державної статистики та даних судової статистики (табл. 9) встановлено, що дані органів Державної статистики є відмінними від даних судової статистики. Зокрема, в частині забезпечення повноти даних судової статистики для статистичних потреб, оскільки Держстат за

формою 1-АП отримує інформацію від усіх державних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення. У свою чергу, судова статистика, що збирається за формою № 1-п містить дані стосовно справ розглянутих лише судами України в порядку адміністративного судочинства.

Таблиця 9

Порівняльна характеристика даних органів Державної статистики та даних судової статистики стосовно кількості осіб, щодо яких розглянуто справи про адміністративні правопорушення

Кількість осіб, щодо яких розглянуто справи				
Роки	За даними органів Державної статистики		За даними судової статистики	
	2015	2018	2015	2018
усього, тис.	2141,2	3860,9	559,9	620,9
у тому числі винесено рішення про накладення адміністративного стягнення, тис.	1984,7	3577,0	431,3	376,3
у тому числі винесено рішення про закриття справи, тис.	136,6	273,3	110,4	234,3

Джерело: складено автором за даними Держстату [8] та судової статистики [5]

Висновки та пропозиції. Водночас, зважаючи на вищезгадані відмінності, використання адміністративних джерел пов'язано з певними недоліками, обумовленими проблемами, пов'язаними із забезпеченням порівнянності та узгодженості статистичних та адміністративних даних, оцінюванням точності даних з адміністративних джерел, забезпеченням повноти адміністративних даних, їх відповідності статистичним потребам та своєчасності їх отримання, а також із необхідністю використання методів оброблення даних, відмінних від тих, що використовуються для даних, отримуваних зі статистичних обстежень [2, с. 82].

Для усунення визначених недоліків під час формування інформації, основаної на адміністративних даних, запропоновано:

- 1) розробити нормативно-правове забезпечення доступу фахівців статистичної служби до адміністративних джерел даних;
- 2) визначити напрями використання декількох джерел даних для формування статистичної інформації про адміністративні правопорушення;
- 3) передбачити створення системи координування статистичних реєстрів з метою інтеграції та ефективного використання даних про адміністративні правопорушення;
- 4) розв'язати суперечності у визначенні сукупностей та ознак спостереження, що необхідно для забезпечення узгодженості оцінок, отриманих з різних джерел;
- 5) для отримання інформації щодо впливу моніторингу процесів виробництва на якість статистичної інформації про адміністративні правопорушення, а також відповідності процесів її виробництва міжнародним статистичним стандартам та рекомендаціям підготувати та реалізувати анкетне опитування.

Таким чином, належна якість адміністративних даних для забезпечення належної якості інформації про адміністративні правопорушення може бути досягнута в разі виконання таких дій:

- 1) укладання угод з постачальниками даних з чітко окресленим колом взаємовідносин, включаючи гарантії забезпечення якості;
- 2) вирішення питань порівнянності та узгодженості даних;
- 3) передбачення можливості подальшого редагування отриманих даних;
- 4) встановлення причин і рівня відсутності даних;
- 5) з'ясування причин і рівня помилкових об'єднань;
- 6) з'ясування причин і рівня неузгодженостей;
- 7) оцінювання індикаторів і характеристик якості даних;

8) документування якості процесів виробництва статистичних даних, отриманих з використанням адміністративних джерел.

Отже, забезпечення якості статистичної інформації, розробленої з використанням адміністративних джерел, потребує не тільки відповідної якості даних, отриманих із цих джерел, а й дотримання якості процесів формування статистичної інформації.

Розроблення базових принципів якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення, отриманої з адміністративних джерел, сприятиме практичній реалізації ефективного та стандартизованого підходу до оцінювання якості даних, отриманих з використанням адміністративних джерел, а контрольний перелік мінімізує зусиль та часу, необхідних для оцінювання. При оцінюванні якості статистичної інформації про адміністративні правопорушення, розробленої з використанням адміністративних джерел, використовуються як загальні індикатори та характеристики, так і специфічні, притаманні лише такій інформації.

При оцінюванні якості даних з адміністративних джерел, необхідно додатково здійснити детальний опис джерела отримання даних та провести детальне дослідження щодо визначень статистичних ознак і сукупності, щодо якої збирались дані для адміністративних потреб, та оцінити ступінь їх відповідності потребам користувачів. Водночас при використанні адміністративних джерел значною проблемою є розбіжність у концепціях (поняттях, визначеннях, методології), що застосовуються в адміністративних та статистичних джерелах, оскільки концепції, що застосовуються в адміністративних джерелах, орієнтовані на адміністративні потреби та чинне законодавство і тому можуть не відповідати статистичним визначенням та стандартам. Адміністративні дані можуть мати високу якість в контексті адміністративних потреб, але це не означатиме їх високу якість в контексті статистичних потреб.

Слід зауважити, що органи державної статистики зазвичай не контролюють визначення, використовувані для адміністративних даних. Для покращення ситуації щодо використовуваної термінології необхідно забезпечити участь фахівців органів державної статистики у формулюванні визначень. Отже, якість статистичної інформації, розробленої з використанням адміністративних джерел, залежить не тільки від якості цих джерел, а й від якості процесів перетворення цих даних для статистичних потреб [10].

Література

1. Гончар О. В., Кузьміна О. В. Якість статистичної інформації: поняття та характеристика // Вісник Хмельницького національного університету. 2012. № 1. С. 75–80.
2. Гончар О. В. Забезпечення якості статистичної інформації: методологія та організація: монографія. Київ: ВПД "Формат", 2011. 372 с.
3. Гончар О. В. Методологічні засади забезпечення якості статистичної інформації: монографія. Київ: ВПД "Формат", 2011. 372 с.
4. Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення: стат. зб. / Судова влада України. URL: https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/rik_2018 (дата звернення: 26.10.2019).
5. Стан здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2014-2018 роках: стат. зб. / Верховний Суд України. URL: <https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Zbirnik%202014-2018.pdf> (дата звернення: 26.10.2019).
6. Державна служба статистики України: Офіційний веб-сайт. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 26.10.2019).

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс від 07.12.1984 р. № 8074-10, станом на 20.10.2019 р. // База даних "Законодавство України". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 26.10.2019).
8. Правопорушення. Офіційний вебсайт Державної служби статистики України. URL: <http://csrv2.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 29.08.2019).
9. Типовой закон об официальной статистике, разработанный в рамках проекта Счета развития Организации Объединенных Наций для стран Восточной Европы, Кавказа и Центральной Азии. ECE/CES/2016/8. Конференция европейских статистиков. Шестьдесят четвертая пленарная сессия, Париж, 27–29 апреля 2016 года. URL: https://www.unecsc.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/2016/mtg/ECE_CES_2016_8-1601555R.pdf
10. Гончар О. В. Критерії якості статистичної інформації // Проблеми формування нової економіки XXI століття: зб. мат. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (22–23 грудня 2011 р., м. Київ): у 8 т. Дніпропетровськ: Біла К. О., 2011. Т. 7. Методологія статистичної обробки економічної інформації та шляхи зниження фінансових ризиків. С. 79–81.

References

1. Honchar, O. V. and Kuzmina, O. V. (2012), "Quality of statistical information: concept and characteristics" // Bulletin of the Khmelnytsky National University, № 1, pp. 75–80.
2. Honchar, O. V. (2011), Zabezpechennia yakosti statystychnoi informatsii: metodolohiia ta orhanizatsiia [Quality assurance of statistical information: methodology and organization], VVD "Format", Kyiv, Ukraine.

3. Honchar, O. V. (2011), *Metodolohichni zasady zabezpechennia yakosti statystychnoi informatsii* [Methodological principles of quality assurance of statistical information], VVD "Format", Kyiv, Ukraine.
4. Ukrainian Judiciary (2018), "Report of the Courts of First Instance on Administrative Offenses". URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/rik_2018 (Accessed 29 August 2019).
5. Supreme Court of Ukraine (2019), "State of administration of justice in criminal proceedings and administrative offenses in 2014-2018". URL: <https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Zbirnik%202014-2018.pdf> (Accessed 29 August 2019).
6. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. (2019). URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 August 2019).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Code of Ukraine of Administrative Offence. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (Accessed 29 August 2019).
8. The State Statistical Service of Ukraine (2019). "Law enforcement". URL: <http://csrv2.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 August 2019).
9. Economic Commission for Europe (2016). "Generic Law on Official Statistics developed under the United Nations Development Account Project for the countries of Eastern Europe, Caucasus and Central Asia", ECE/CES/2016/8. URL: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/2016/mtg/ECE_CES_2016_8-1601555E.pdf (Accessed 29 August 2019).
10. Honchar, O. V. "Criteria for quality of statistical information" // *Zbirka dopovidej Problemy formuvannia novoi ekonomiky XXI stolittia* [Conference Proceedings of the Problems of Formation of the New Economy of the 21st Century], *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiya* [International Scientific and Practical Conference], Dnipropetrovsk, Ukraine, pp. 79–81.